Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 111133

Beslisnota voor het college van B&W

Onderwerp: Gezamenlijke opgave opvang asielzoekers

Voorgesteld besluit

het college van B&W besluit dat:

1. de gemeenten Druten en Wijchen de vraagstukken m.b.t. opvang van asielzoekers in gezamenlijkheid oppakken en daarmee hun verantwoordelijkheid nemen in een groot maatschappelijk vraagstuk.
2. beide colleges in een afzonderlijke beslisnota hun aandeel in het gezamenlijk pakket besluiten uit te voeren en de bijdrage van de andere gemeente te beschouwen als de gewenste bijdrage in de gezamenlijke opgave.
3. deze beslisnota ter informatie ter beschikking te stellen aan de gemeenteraad middels bijgevoegde informatienota: Uitwerking gezamenlijke opgave van de gemeenten Wijchen en Druten met betrekking tot de opvang asielzoekers (zaaknummer 111135).

Aanleiding

Het Rijk wil gemeenten een expliciete wettelijke taak geven bij de opvang van asielzoekers. Dit is neergelegd in het voorstel *"Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen"*. Het voorstel is bekend geworden onder de naam 'Spreidingswet'. De wettelijke taak voor een gemeente houdt in dat het college zorg draagt voor:

- Het ter beschikking stellen van accommodaties of locaties die geschikt zijn om nieuwe asielopvang te realiseren of bestaande asielopvang te continueren. Dit binnen zes maanden na bekendmaking van het Verdeelbesluit [1] of de in het Verdeelbesluit opgenomen langere termijn;
- Opvangvoorzieningen die voldoen aan de krachtens de Wet COA gestelde wettelijke vereisten voor een opvangvoorziening en aan de overige wettelijke vereisten voor een gebouw met een woonfunctie.
- De verlening van de voor ingebruikneming van de opvangvoorziening noodzakelijke gemeentelijke vergunningen.

De Spreidingswet moet nog in behandeling worden genomen door de Tweede en Eerste Kamer. De Raad van State heeft in haar advies over de Spreidingswet aangegeven dat het (gelet op de urgentie van het vraagstuk) voor de hand ligt om vooruitlopend op een wettelijke regeling al op vrijwillige basis te werken langs de lijnen van een wettelijk stelsel waarin alle gemeenten in goed overleg bijdragen aan het mogelijk maken van opvangvoorzieningen. Aan dat advies willen de gemeenten Wijchen en Druten gezamenlijk gehoor geven en daarmee de regie nemen over de invulling en uitvoering van de opgave. Langer afwachten vinden we maatschappelijk niet verantwoord. We streven naar een evenwichtige en efficiënte uitwerking van de opvang en taken passend bij de omvang en draagkracht van beide gemeenten.

---

[1] Het Verdeelbesluit volgt uit artikel 5 van de Spreidingswet. Op grond van het Verdeelbesluit neemt de Minister van Justitie en Veiligheid voor 1 september van het kalenderjaar een besluit, per provincie, waarin het aantal vereiste opvangplaatsen voor de duur van twee daaropvolgende kalenderjaren voor asielzoekers over de in het besluit aangewezen gemeenten worden verdeeld.

Regionale samenwerking
De gemeenten Wijchen en Druten werken samen in het Rijk van Nijmegen (de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen). Aan de provinciale regietafels (PRT) worden afspraken gemaakt over de verdeling van opvangplaatsen met de verschillende Gelderse regio's.
Gevolgen voor de gemeenten
Wij zijn ons bewust van de urgentie en omvang van de maatschappelijke opgave. Wij vinden het belangrijk om als gemeenten Druten en Wijchen bij te dragen aan een structurele oplossing voor de huidige asielcrisis en aan een humane en duurzame opvang van vluchtelingen. Daarbij realiseren wij ons dat de opgave een beroep doet op onze samenleving.

De asielopgave voor de beide gemeenten bestaat uit:

1. Asielopvang: Een flexibel en duurzaam asielzoekerscentrum (azc)

De gemeenten Wijchen en Druten beschouwen de taakstelling voor opvang van asielzoekers als een gezamenlijke opdracht.
De taakstelling voor de Spreidingswet wordt gebaseerd op de prognose van het COA die door het ministerie van Justitie en Veiligheid tweejaarlijks wordt vastgesteld. De prognose van het COA voor 2024 is een aantal van 75.544 opvangplekken landelijk (januari 2023). De taakstelling per gemeente wordt bepaald op basis van het inwoneraantal van de gemeente. Dit betekent circa 84 asielzoekers voor de gemeente Druten en circa 178 voor de gemeente Wijchen. Gezamenlijk 262 opvangplekken.
De verwachting is dat de behoefte aan opvangplekken de komende jaren toeneemt. Dit betekent dat we een locatie willen inrichten met een omvang van vooralsnog 300 asielzoekers. Dat is ook de omvang waarbij het COA de verantwoordelijkheid voor beheer en exploitatie volledig op zich neemt. De locatie moet flexibel zijn om wisselingen in de taakstelling op te kunnen vangen. Daarnaast is het wenselijk dat de locatie flexibel en duurzaam inzetbaar is voor eventueel andere doelgroepen.

2. Crisisnoodopvang: tijdelijke voorziening

Voor de korte termijn is de inzet van crisisnoodopvang nodig omdat het tijd kost om de duurzame noodvoorziening te realiseren. Het gaat niet alleen om de urgentie van dit moment. Vanuit onze verantwoordelijkheid voor een humaan asielbeleid, willen we ook in de toekomst crisisnoodopvang kunnen bieden: voor als de nood hoog is en er opnieuw een beroep op de gemeenten wordt gedaan om uit een asielcrisis te komen. De verantwoordelijkheid voor de inrichting, bemensing en het beheer van crisisnoodopvanglocaties ligt bij de gemeenten.

3. *Huisvesten van statushouders waaronder alleenstaande minderjarige vreemdelingen*

Er verblijven op dit moment veel statushouders in opvanglocaties, wachtend op een beschikbare woning. Dit heeft geleid tot verhoging van de taakstelling van gemeenten.

Het plaatsen van statushouders volgens de opgelegde taakstelling lijkt voor zowel Wijchen als Druten vooralsnog haalbaar. Naast de reguliere groep statushouders is er een kwetsbare groep van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) waarvoor momenteel een tekort aan huisvestingsmogelijkheden is. Deze groep vraagt om een beschermde woonomgeving met begeleiding om in te burgeren. We zien het huisvesten van statushouders en amv's als een onderdeel van de gezamenlijke opgave.

Het gezamenlijke pakket gebaseerd op bovenstaande asielopgave, bestaat uit het realiseren van;

- Een asielzoekerscentrum (azc)
- Een crisisnoodopvanglocatie asiel
- Huisvesten van statushouders waaronder alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
13-10-2022	Raadsbrief Status vluchtelingencrisis
10-11-2022	Raadsbrief Status vluchtelingencrisis
26-01-2023 Z/22/095002	Raadsbrief Status vluchtelingencrisis oktober 2022

Gewenst resultaat

De gemeenten Druten en Wijchen hebben gezamenlijk hun verantwoordelijkheid genomen in de asielopgave en geven hier gedurende de komende 5 jaar (met optie 5 jaar extra) uitvoering aan.

Argumenten

1.1 Elke gemeente zal een wettelijk bijdrage moeten gaan leveren in de huisvesting van asielzoekers.

Elke gemeente in Nederland heeft als wettelijke verplichting om jaarlijks een evenredig aantal statushouders te huisvesten. Met de Spreidingswet wordt ook het opvangen van een evenredig aantal asielzoekers een wettelijke verplichting voor gemeenten. De wet is er nog niet maar ook zonder wet blijft de landelijke opgave en de rol van de gemeente daarin bestaan.

1.2 De gemeenten Druten en Wijchen hebben regie.

Door onze taken te verdelen en een gezamenlijk pakket aan te bieden aan de provinciale regietafel, nemen wij regie op de asielopvang in Druten en Wijchen. We willen voorkomen dat locaties aangewezen worden, en zelf kunnen bepalen welke locaties wij het meest geschikt vinden. Hiermee kunnen we proactief voldoen aan de gewenste bijdrage in de regio Rijk van Nijmegen en de opgave voor de provincie Gelderland voor de opvang van asielzoekers en statushouders.

1.3 We zetten in op efficiënte oplossingen.

Door onze krachten te bundelen en de opgave gezamenlijk op te pakken, kunnen we betere kwalitatieve oplossingen bieden met focus op de doelgroep. Bij een asielzoekerscentrum bij een omvang van 300 opvangplekken neemt het COA het volledige beheer op zich. Ook voor amv's is een gebundelde opvang door het Nidos beter te realiseren. Denk hierbij voor beide voorzieningen aan het bieden van begeleiding, veiligheid en bescherming. Ook doen we hierdoor een minder groot beroep op samenwerkingspartners in onder andere het onderwijs en zorg, en de ambtelijke organisatie.

2.1 Lasten verdelen

Beide gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid in de gezamenlijke opgave. Hiermee worden de lasten zoveel mogelijk en naar verhouding verdeeld.

2.2 looptijd en evaluatie

De looptijd van de samenwerking geldt voor de duur van 5 jaar met mogelijke verlenging van 5 jaar. Dit komt overeen met de afspraken die met het COA gemaakt gaan worden over de duur van het asielzoekerscentrum. De colleges evalueren de gezamenlijke aanpak en de voortgang van de uitvoering daarvan minimaal eens per jaar. Wanneer de taakstelling van opvang asielzoekers of huisvesting van statushouders substantieel afwijkt van de taakstelling van moment van besluitvorming kan dit reden zijn om de uitwerking van de gezamenlijke opgave te herzien.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Er is geen sprake van een gezamenlijke opgave wanneer een van de gemeenten het pakket niet vaststelt in het college.

Het is mogelijk dat er geen overeenkomst ontstaat doordat er geen besluit genomen wordt op het eigen aandeel van het gezamenlijke pakket. Dit is een minimaal risico omdat besluitvorming en de uitwerking van de opgave in gezamenlijkheid is besproken en voorbereid.

Financiële gevolgen

De financiële gevolgen van het pakket worden benoemd in de afzonderlijke beslisnota's. Algemeen uitgangspunt in de opvang van statushouders en asielzoekers is dat de gemeenten volledig gecompenseerd worden. Indien er toch sprake blijkt van opbrengsten of kosten die niet door het rijk worden gedekt, worden deze naar verhouding van de omvang van de gemeente tussen Druten en Wijchen gedeeld.

Communicatie

We versturen op 12 april in de ochtend een persbericht en in de middag is er een gezamenlijk persgesprek (met beide burgemeesters en verantwoordelijk wethouders van beide gemeenten) onder embargo. De pers mag publiceren vanaf 12 april 2023 20:30 uur. Ook plaatsen we dan informatie en veelgestelde vragen en antwoorden op onze website.

Uitvoering of Vervolgstappen

Uitvoering en vervolgstappen staat beschreven in de afzonderlijke nota's.

Geheimhouding:

De nota's worden beschikbaar gesteld aan de gemeenteraad en tevens openbaar op 12 april 20:30 uur.

Bijlage

- Informatienota Uitwerking gezamenlijke opgave van de gemeenten Wijchen en Druten m.b.t. de opvang asielzoekers (zaaknummer 111135)